

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
З ДИСЦИПЛІНИ «ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВА»
(для студентів ОПП «Міжнародна економіка»
спеціальності 051 «Економіка», ОС «Магістр»)

Затверджено на засіданні Вченої ради
економіко-правового факультету
протокол №2 від 18.09.2019р.

Маріуполь
2019 рік

Методичні рекомендації щодо організації самостійної роботи та вивчення дисципліни «Інноваційний розвиток підприємства» для студентів ОПП «Міжнародна економіка» спеціальності 051 «Економіка», ОС «Магістр» – Маріуполь: МДУ, 2019. – 44 с.

Затверджено на засіданні кафедри міжнародної економіки протокол №2 від 17.09.2019р

Розробник: **Т.І. Ніколенко**, к.е.н., доцент кафедри економіки та міжнародних економічних відносин

Рецензенти: **В.М. Мацука**, к.е.н., доцент кафедри менеджменту Маріупольського державного університету

О.А. Беззубченко, к.е.н., доцент кафедри економіки та міжнародних економічних відносин Маріупольського державного університету

Методичні рекомендації щодо організації самостійної роботи та вивчення дисципліни «Інноваційний розвиток підприємства» для студентів спеціальності 051 «Економіка» складено на підставі відповідних нормативних вимог Міністерства освіти і науки України, методичних рекомендацій Маріупольського державного університету.

© Ніколенко Т.І., 2019

© Маріуполь, МДУ

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»	нормативна дисципліна	
Модулів – 2	ОПП «Міжнародна економіка» Спеціальність: 051 «Економіка»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
Загальна кількість годин – 120		1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,3 самостійної роботи студента – 4,7	Освітній ступінь: «Магістр»	Лекції	
		20 год.	8
		Практичні, семінарські	
		20 год.	8
		Самостійна робота	
		79 год.	103
		Індивідуальні завдання:	
1 год.	1 год.		
		Вид контролю: залік	

Примітка:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання - 33,3 % / 66,7 %

для заочної форми навчання – 13,3 % / 86,7 %

ПЕРЕДМОВА

У наш час нововведення охоплюють усі сфери людської діяльності, радикально впливають на процес господарювання, змінюють соціально-економічні відносини в суспільстві. Неперервні і постійні інновації стають необхідною та природною формою існування будь-якої фірми, забезпечують її конкурентоспроможність і виживання на ринку.

Ефективне функціонування вітчизняних підприємств на сучасному етапі розвитку економіки України безпосередньо залежить від їх активної інноваційної діяльності. Сьогодні інноваційна діяльність підприємств стає одним із найвагоміших чинників досягнення стійких ринкових позицій, отримання конкурентних переваг та забезпечення фінансової стабільності. В свою чергу інноваційний напрямок стратегій і тактики розвитку підприємства ставить нові вимоги до змісту, організації і методики управлінської діяльності, викликає необхідність формування і удосконалення специфічних форм інноваційної діяльності на підприємстві.

Виходячи з вищесказаного, сформована структура програми курсу «Інноваційний розвиток підприємства». У програмі викладені концептуальні позиції про сутність інноваційної діяльності та інноваційних процесів, організаційні форми забезпечення та впровадження інноваційної діяльності підприємства, наукові принципи формування інноваційної політики підприємства.

Навчальна дисципліна «Інноваційний розвиток підприємства» вивчається згідно навчального плану підготовки студентів ОС «Магістр» зі спеціальності 051 «Економіка».

Метою викладання навчальної дисципліни «Інноваційний розвиток підприємства» є формування системи знань про інноваційну діяльність на підприємствах з урахуванням їх соціальних проблем і суспільства в цілому, розкриття сутності безпосередньо інноваційного підприємництва, визначення ролі інтелектуальної власності як основи інновацій.

Завданням вивчення дисципліни «Інноваційний розвиток підприємства» є: освоєння теоретичних основ розвитку і регулювання інноваційної діяльності, вивчення особливостей забезпечення життєздатності підприємств в умовах внутрішньої і зовнішньої конкуренції; розробка і послідовна реалізація програм розвитку підприємств; уміння йти на ризик у розумних межах і спроможність нівелювати вплив ризикових ситуацій на фінансове становище підприємств, механізм управління науково-технічним прогресом, впровадження нововведень (інновацій) як основи економічного росту, підвищення конкурентоздатності організацій і економіки в цілому.

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі. Навчальна дисципліна «Інноваційний розвиток підприємства» спрямована на опанування наступних компетентностей:

- здатність збирати, обробляти, зберігати, продукувати, передавати й аналізувати професійно важливу інформацію з різних джерел;
- здатність розробляти стратегії розвитку підприємства та стратегії міжнародної економічної діяльності підприємства;

- здатність генерувати інноваційні стратегічні рішення та продукувати організаційні інновації;
- здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні данні, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних завдань

Навчальна дисципліна «Інноваційний розвиток підприємства» використовується для формування наступних програмних результатів, передбачених освітньо-професійними програмами підготовки магістрів за спеціальністю 051 «Економіка» (ОПП «Міжнародна економіка») у Маріупольському державному університеті: здатність застосовувати інноваційні підходи та принципи у професійній діяльності та наукових дослідженнях, вміння використовувати сучасні методики комплексного аналізу економічної діяльності та аналізу основних економічних показників ефективності діяльності підприємства; здатність розробляти пропозиції щодо запровадження результатів досліджень в оперативну діяльність підприємства.

Передумови для вивчення дисципліни. Дисципліна «Інноваційний розвиток підприємства» вивчається після вивчення дисциплін «Інвестиційна діяльність», «Міжнародна інвестиційна діяльність», «Транснаціональні корпорації», «Стратегічний розвиток підприємства».

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- теоретичні основи інновації як економічної та як загальнонаукової категорії та сутність інноваційного процесу;
- принципи та особливості формування та організації інноваційних процесів у виробничій сфері;
- види інновацій, інноваційної діяльності, організаційних форм та структур в інноваційній сфері;
- основи системи менеджменту інновацій,
- принципи державного регулювання і розробки державної інноваційної політики;
- особливості інвестування у науку та техніку;
- засади та принципи формування системи фінансування інноваційної сфери;
- особливості формування та використання маркетингових засад у інноваційній сфері.

вміти:

- обирати напрями пріоритетного інноваційного розвитку з урахуванням потреб та особливостей національної економіки;
- збирати і систематизувати маркетингову інформацію щодо відбору цільових ринків, вимірювати і прогнозувати попит інноваційного товару;
- формувати та прогнозувати рівень доходності за інноваційним проектом;
- оцінювати ефективність інноваційного проекту на основі економічного аналізу обґрунтовано приймати рішення щодо реалізації певного з альтернативних інноваційного проекту;
- вимірювати та оцінювати інноваційний потенціал підприємства.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	інд	с.р.		л	п	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Модуль 1										
Змістовий модуль 1.										
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ										
Тема 1. Інновації: становлення та сучасні тенденції розвитку. Сутнісна характеристика інноваційних процесів	20	4	4		12	21	2	2		17
Тема 2. Особливості процесу створення інновацій та формування попиту на них	18	2	2		14	19	1	1		17
Тема 3. Державне регулювання інноваційної діяльності. Стимулювання інноваційної діяльності підприємства.	18	2	2		14	19	1	1		17
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	<i>56</i>	<i>8</i>	<i>8</i>		<i>40</i>	<i>59</i>	<i>4</i>	<i>4</i>		<i>51</i>
Змістовий модуль 2.										
ОСОБЛИВОСТІ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА. НАУКОВІ ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ										
Тема 4. Інноваційна політика підприємства та наукові принципи її формування	21	4	4		13	18	1	1		16
Тема 5. Організаційні форми забезпечення та впровадження інноваційної діяльності підприємства	21	4	4		13	22	2	2		18
Тема 6. Організація інноваційної діяльності на підприємстві	21	4	4		13	20	1	1		18
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	<i>63</i>	<i>12</i>	<i>12</i>		<i>39</i>	<i>60</i>	<i>4</i>	<i>4</i>		<i>52</i>
<i>Усього годин за модуль 1:</i>	119	20	20		79	119	8	8		103
Модуль 2										
ІНДЗ	1			1		1			1	
<i>Усього годин за модуль 2:</i>	1			1		1			1	
Усього годин	120	20	20	1	79	120	8	8	1	103

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Навчальні лекції, використання банку візуального супроводження навчального процесу, семінарські заняття, проведення дискусій, робота зі звітами міжнародних організацій, написання реферативних досліджень, виконання науково-дослідних індивідуальних завдань.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання рівня опанування студентом матеріалу навчальної дисципліни проводиться шляхом поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль здійснюється у процесі вивчення дисципліни з метою виявлення ступеню розуміння студентом засвоєного навчального матеріалу та вміння застосовувати його у практичній діяльності. Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять (30 балів), написання модульної контрольної роботи (20 балів), а також за результатами виконання індивідуального науково-дослідного завдання (20 балів).

Загальні критерії оцінювання результатів поточного контролю

<i>Кількість балів</i>	<i>Критерії оцінювання</i>
65-70	Глибокі та міцні знання навчального матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; знання основної та додаткової літератури; виявлення креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь; відповіді на запитання чіткі, лаконічні, логічні і послідовні.
60-64	Повні та глибокі знання із дисципліни; успішне виконання практичних завдань; засвоєння основної та додаткової літератури; здатність до самостійного поповнення та оновлення знань; відповіді на запитання містять незначні неточності.
50-59	Міцні знання матеріалу, що вивчається, та його практичного застосування; вміння давати аргументовані відповіді на запитання; вміння вирішувати практичні задачі; невміння використовувати теоретичні знання для вирішення складних практичних задач.
40-49	Знання основних фундаментальних положень навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності; поверхове ознайомлення з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача; невміння давати аргументовані відповіді на запитання.
30-39	Знання основних фундаментальних положень матеріалу модуля; вміння вирішувати найпростіші практичні задачі; незнання окремих (непринципових) питань з матеріалу модуля; невміння послідовно і аргументовано висловлювати думку; невміння застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач.
0-29	Незнання основних фундаментальних положень навчального матеріалу модуля; істотні помилки у відповідях на запитання; невміння розв'язувати прості практичні задачі.

Семестровий контроль проводиться у формі заліку, який проходить у вигляді співбесіди під час якої студенту задаються три питання із загального переліку

питань. Відповіді під час заліку оцінюються за 30-бальною шкалою (від 0 до 30), за правильну і повну відповідь на кожне питання – 10 балів.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Модуль 1 (підсумкова контрольна робота)						Модуль 2		Залік	Загальна сума
ЗМ1			ЗМ2			ІНДЗ	МКР	30	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	20	20		
5	5	5	7	7	6				
30									

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Опорні конспекти лекцій, інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни, законодавство України з питань розвитку інноваційної діяльності.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1: ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 1. Інновації: становлення та сучасні тенденції розвитку. Сутнісна характеристика інноваційних процесів.

Визначення поняття інновації, інноваційного процесу, інноваційної діяльності. Виникнення та розвиток теорії інновацій. Сучасні світові тенденції розвитку інновацій. Інноваційний процес, його етапи та стадії. Життєвий цикл інновацій. Розгляд класифікації інновацій і інноваційних підприємств. Види інноваційної діяльності.

Тема 2. Особливості процесу створення та формування попиту на інновації.

Конкурентоспроможність як джерело нововведень. Визначення сутності попиту на інновації та засоби його відображення. Розгляд умов за яких інновація стає товаром. Аналіз попиту на інноваційний продукт. Встановлення чинників попиту на інновації. Ознайомлення із видами попиту.

Тема 3. Державне регулювання інноваційної діяльності. Стимулювання інноваційної діяльності підприємства.

Роль держави в стимулюванні інноваційної діяльності. Функції державних установ в інноваційній діяльності. Місце інноваційної політики держави в системі регулювання соціально-економічних процесів. Значення правового поля для формування сприятливого інноваційного клімату. Державні пріоритети в сфері науки і технологій. Поняття інноваційного потенціалу країни, національного

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ОСОБЛИВОСТІ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА. НАУКОВІ ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ

Тема 4. Інноваційна політика підприємства та наукові принципи її формування.

Визначення сутності й напрямки інноваційної політики підприємств різних галузей та форм власності. Планування та принципи розробки інноваційної політики. Методи визначення вітчизняних і світових тенденцій розвитку інноваційних ідей. Передумови й мотиви оновленні виробництва. Стратегія і тактика оновлення виробництва. Загальні підходи оновлення виробництва. Система безперервного покращення процесів і продуктів.

Тема 5. Організаційні форми забезпечення та впровадження інноваційної діяльності підприємства.

Інноваційна інфраструктура та її розвиток. Методи формування інноваційної інфраструктури. Моделі створення інноваційних структур. Сутність

та принципи формування організаційних структур інноваційних підприємств. Ринкові суб'єкти інноваційної діяльності. Експлеренти. Патієнти. Комутанти. Віоленти. Венчурні фірми.

Організаційні структури підтримання інноваційного підприємництва. Бізнес-інкубатор. Поняття організаційних форм інноваційних підприємств, розвиток та удосконалення їх видів в сфері науки й техніки. Організаційні форми інтеграції науки і виробництва. Регіональні науково-технологічні центри. Технопарки. Технополіс. Фірма-інкубатор.

Тема 6. Організація інноваційної діяльності на підприємстві

Типи організаційних структур управління інноваційним процесом. Формування команди. Лідерство при реалізації інноваційних проектів і програм. Інноваційна культура і її роль у формуванні інноваційно-сприятливого середовища на підприємстві. Конфлікти і методи їх вирішення в ході реалізації інноваційних проектів.

ПЛАН СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінарське заняття 1

Тема: Становлення та сучасні тенденції розвитку інновацій

1. Становлення та розвиток теорії інновацій.
2. Місце та роль інновацій у системі господарювання.
3. Сучасні світові тенденції розвитку інновацій.
4. Сутність сфери інноваційної діяльності.
5. Основні етапи та стадії інноваційного процесу.
6. Життєвий цикл інновацій.
7. Специфіка інноваційної діяльності в країнах-лідерах.

Питання для поглибленого вивчення теми

1. *Інноваційні теорії та їх застосування в сучасній інноваційній діяльності.*
2. *Інновація як джерело сучасного економічного зростання.*
3. *Ознаки поняття «інноваційна економіка».*
4. *Причини нерівномірності інноваційної активності в умовах ринкової економіки.*
5. *Система кодування інновацій.*
6. *Розподіл інновацій за типом новизни для ринку.*

Завдання

Завдання 1

Поясніть, у чому полягає практичне значення сутності процесу перетворення науки в безпосередню продуктивну силу для проведення обґрунтованих економічної політики уряду?

Завдання 2

Яка з особливостей сучасного етапу науково-технічної революції має найважливіше значення для економіки України, з огляду на природні багатства країни? Коментар.

Завдання 3

У чому сутність нового етапу науково-технічної революції? Докладний коментар.

Завдання 4

Який вплив нового етапу НТР на економічне зростання? Докладний коментар.

Завдання 5

Прокоментуйте: «Інтеграція науки і техніки, в остаточному підсумку, означає НТП».

Завдання 6

Поясніть відмінності між індустріальним та інформаційним суспільствами.

Завдання 7

У чому полягає прогресивність технологічного способу виробництва?

Завдання 8

У чому полягає комплексна характеристика прогресу продуктивних сил?

Завдання 9

У чому полягає сутність закону прискореного розвитку людської цивілізації?

Завдання 10

Що є найбільш загальним критерієм економічного прогресу?

Завдання 11

Коли почався науково-технічний прогрес? Назвіть часові параметри й ознаки прогресу.

Завдання 12

Чому наука й інформація не відтискують людину на задній план у системі продуктивних сил? Коментар.

Завдання 13

Хто передбачав неминучість виникнення інформаційного суспільства?

Завдання 14

Які елементи економічної системи характеризують інформаційне суспільство?

Завдання 15

Які зміни, зумовлені розвитком інформаційного суспільства, є базисними?

Семінарське заняття 2

Тема: Особливості створення інновацій і формування попиту на них

1. Сутність попиту на інновації: методи його визначення.
2. Поняття та типи конкурентних переваг.
3. Умови, за яких інновація стає товаром. Формування попиту на інновації.
4. Чинники попиту на інновації.
5. Види попиту.
6. Яка послідовність дослідження ринкового попиту?
7. Які етапи включає в себе процес створення нового продукту?

Питання для поглибленого вивчення теми

1. *Які чинники найбільшою мірою стимулюють підприємства до залучення інновацій?*
2. *Специфіка вивчення попиту на інновації в Україні.*
3. *Сутність поняття «інноваційний потенціал».*
4. *Структурний аналіз попиту на інновації.*
5. *Що таке пробний маркетинг? Переваги та недоліки пробного маркетингу.*

Завдання**Завдання 1**

Які фірми першими беруть на себе освоєння нової техніки і технології? Назвіть ці фірми і дайте коментар.

Завдання 2

Існує чотири групи критеріїв оцінювання ринкових перспектив інноваційного продукту: ринкова, товарна, збутова, виробнича. Які чинники характеризують кожну групу?

Завдання 3

Один досвідчений менеджер рекомендував доручати вирішення найскладнішого завдання найледачішому співробітнику. Чим ви це можете пояснити?

Завдання 4

Яка головна відмінність науки від лженауки, наприклад, астрономії від астрології?

Завдання 5

Перед вами, старшим інженером бюро нової техніки великого машинобудівного підприємства, — винахідник, що пропонує абсолютно новий кривошипний верстат з дистанційним управлінням. Які ваші дії? Варіанти відповіді:

- а) чітко і безапеляційно не приймете цю «дику» і зовсім нереальну пропозицію;
- б) запропонуєте винахіднику розробити необхідну документацію і зробити діючий макет, бо інакше неможливо оцінити подану ідею;
- в) сформулюєте питання, на які повинен буде відповісти винахідник під час наступної зустрічі.

Завдання 6

Група співробітників неспеціалізованого малого підприємства «Інженерна ідея» винайшла нову коптильну установку, у якій м'ясо, птиця і риба копяться за 10 хвилин. Експериментальний зразок установки виправдав сподівання винахідників. Установка виявилася компактною, дим не виділяється, копчені продукти високої якості.

Якби ви були директором малого підприємства «Інженерна ідея», то який би варіант діяльності вибрали:

- а) організація спільного розроблення і випуску коптильні з яким-небудь великим підприємством або науково-виробничим об'єднанням;
- б) складання ліцензійного договору з яким-небудь підприємством або науково-виробничим об'єднанням на право розроблення і випуску коптильні;
- в) самостійне розроблення документації, випуск зразків коптильні і подальше її серійне виробництво в кооперації;
- г) патентування установки від імені малого підприємства «Інженерна ідея» і наступний продаж патенту без проведення спеціальних розробок.

Завдання 7

Є такі інноваційні проекти:

- а) пропонується добувати прісну воду, розтоплюючи під сонячними променями айсберги, прибуksовані до берега жаркої країни з Антарктиди або Гренландії;
- б) пропонується використовувати як холодильник звичайний ящик, піднятий на аеростаті на висоту, де температура навколишнього повітря нижче нуля;
- в) пропонується саджати картоплю на занурену в землю металеву стрічку з отворами. При збиранні врожаю достатньо буде намотати цю стрічку на барабан: усі бульби будуть зібрані швидко і без втрат.

Чи реальні проекти? Який з них, на вашу думку, міг би бути реалізований уже в наші дні?

Семінарське заняття 3

Тема: Інноваційний політика підприємства

1. Сутність інноваційної політики підприємства.
2. Принципи та основні елементи формування інноваційної політики
3. Особливості розробки інноваційної стратегії розвитку підприємства.
4. Рівні стратегічного планування інноваційної діяльності на підприємстві.
5. Рівні стратегічного управління інноваційним процесом на підприємстві.
6. Процес створення та впровадження інновацій на підприємстві
7. Способи та методи активізації інноваційної діяльності на підприємстві

Питання для поглибленого вивчення теми

1. Державна інноваційно-інвестиційна політика в Україні.
2. Формування науково-технічної політики на підприємстві.
3. Напрями вибору інноваційної політики підприємства.

Завдання

Завдання 1

Припустимо, ви генеральний директор НВО «Аналітикконтроль» і розглядаєте програму освоєння нового цифрового приладу. Які пропозиції ви включили б до інноваційної політики? Які аспекти інноваційної політики, на ваш погляд, є найважливішими?

Завдання 2

Постійні нововведення в різноманітних сферах управління є основою процвітання будь-якої компанії. Водночас менеджеру часто доводиться стикатися з опором перемінам.

Які, на вашу думку, дії може започаткувати менеджер, щоб перебороти таку протидію інноваціям? Яку інноваційну програму ви запропонуєте, якщо вас призначать інноваційним менеджером?

Завдання 3

Один з головних інженерів-електронщиків США у свій час організував власну фірму «Інтел». Остання одержала фінансову підтримку в розмірі кількох мільйонів доларів і на початку 70-х років на ринку з'явилася новинка.

Дайте відповідь:

1. Що це за новинка?
2. Що зумовило цю подію?

Завдання 4

Якось до Р. Нойса звернулася за порадою його дружина, що мала свій бізнес. До неї зайшли двоє юнаків із проханням про фінансову підтримку. Вони створили малу фірму і мали намір запропонувати оригінальну новинку.

Р. Нойс сказав, що новинка юнаків не буде мати попиту на ринку і тому не варто витратити свої гроші. Проте дружина вчинила інакше — уклала кілька десятків тисяч доларів у нову фірму «Apple». Саме цій фірмі, що одержала від інвесторів декілька мільйонів доларів на реалізацію свого інноваційного проекту, вдалося випустити на ринок другу (після мікропроцесора) революційну новинку в цій галузі.

Що це за новинка?

Семінарське заняття 4

Тема: Система управління інноваціями

1. Сутність системи управління інноваційною діяльністю підприємства
2. Функціональні елементи механізму управління інноваціями на підприємстві
3. Основні критерії вибору організаційних структур управління інноваційною діяльністю
4. Види інноваційних стратегій підприємства та їх співвідношення.
5. Інноваційний потенціал підприємства як основа інноваційної діяльності
6. Структура потенціалу інноваційного розвитку підприємства
7. Основні умови переходу підприємства на інноваційний шлях розвитку
8. Оцінювання інноваційного потенціалу підприємства

Питання для поглибленого вивчення теми

1. *Ключові аспекти оперативного менеджменту.*
2. *Управління персоналом у наукових організаціях.*
3. *Планування інноваційної діяльності.*
4. *Поняття «кластеру» в інноваціях.*
5. *Вибір оптимального режиму роботи в науковій організації.*

Завдання

Завдання 1

Чим визначається система стратегічних цілей інноваційного підприємства? Прокоментуйте на прикладі конкретного підприємства.

Завдання 2

У порівняльній характеристиці інноваційних підприємств сказано, що підприємство «А» за своїми показниками одне з перших, а підприємство «Б» - монополіст. Яке підприємство має вищі показники?

Завдання 3

Що таке «якість продукції» більш-менш зрозуміло. А що таке «якість управління»? Сформулюйте не менше 4-х характеристик поняття «якість управління». Чи можна вимірювати якість управління для кожного конкретного підприємства? Якщо так, то охарактеризуйте відповідні процедури.

Завдання 4

У рамках управління інноваціями особливе місце посідає менеджмент за допомогою поставлення цілей. Тут мова йде про процес, при якому керівник і співробітник разом:

- визначають завдання фірми;
- уточнюють відповідальність, тобто очікувані результати;
- використовують результати для управління компанією.

Спочатку керівництво фірми формулює стратегічні цілі. Далі, на кожному нижчому рівні, ці цілі наповнюються підцілями і встановленими термінами виконання. Періодично обговорюється: чи потрібно коригування курс; чи реалістично сформульовані цілі. Найефективнішим є метод, коли співробітники:

- знають, що від них очікують;
- згодні взяти на себе зобов'язання щодо досягнення поставлених цілей.

Цілі мають бути:

- коректними;
- доступними для огляду;
- реалістичними.

1. Сформулюйте свою думку про метод менеджменту «поставлення цілей». У чому його сильні і слабкі сторони?

2. Які особливості застосування менеджменту за допомогою поставлення цілей у сучасних українських умовах ви могли б назвати?

Завдання 5

Постійні нововведення в різноманітних сферах управління є основою процвітання будь-якої компанії. Водночас менеджеру доводиться часто стикатися з опором переминам.

1. Які, на вашу думку, дії може почати менеджер, щоб перебороти таку протидію інноваціям?

2. Яку програму інновацій ви запропонуєте, якщо вас призначать менеджером фірми?

Завдання 6

Уявіть собі, що професор інноваційного менеджменту Джон Менеджмайстер (США) погодився проконсультувати керівництво одного з універсамів у м. Києві. Універсам ледве зводить кінці з кінцями, прибуток невеликий.

Які рекомендації, на вашу думку, дав би професор Джон Менеджмайстер:

- а) перейти на відрядні відносини;
- б) стати акціонерним підприємством і розповсюдити акції серед робітників універсаму;
- в) реорганізувати структуру управління універсаму в напрямі її горизонтування;
- г) збільшити зацікавленість робітників універсаму в результатах праці, наприклад, преміями, що залежать від отриманого прибутку?

Завдання 7

Менеджмент має два головні напрями — маркетинг і інновації. Дайте відповідь на такі питання:

а) Який напрям у діяльності комерційної інноваційної фірми ви вважаєте найважливішим і чому?

б) З яких елементів стосовно до сучасних українських умов складається система маркетингу інноваційної фірми; система її інновацій?

Семінарське заняття 5

Тема: Організація інноваційної діяльності на підприємстві

1. Охарактеризувати організаційні структури управління інноваційним процесом.
2. Визначити типи підприємств інноваційного бізнесу
3. Охарактеризувати організаційні форми ризикового інноваційного бізнесу: венчурні підприємства, експлоренти, пацієнти, віоленти, комутанти.
4. Визначити суть, порядок формування та типи спільної діяльності в команді?
5. Дати визначення управлінських форм та важелів управління при прийнятті рішень у команді інноваційного проекту.
6. Які існують новітні організаційні форми інноваційного бізнесу? Охарактеризувати їх.
7. Які основні стилі управління менеджера інноваційного проекту?
8. Дати визначення принципу Парето при управлінні завданнями, законів Мерфі при управлінні інноваційним проектом.
9. Які основні типи конфліктів та їх наслідки? Охарактеризувати способи управління конфліктами: міжособистісні, структурні.

Питання до поглибленого вивчення теми

1. *Методи проектування організаційних структур інноваційних організацій.*
2. *Венчурні інноваційні організації.*
3. *Лідерство в інноваційних організаціях.*
4. *Функціонування технопарків у Європі.*
5. *Особливості інтеграції науки та виробництва в Україні.*

Завдання

Завдання 1

Фірма має такі особливості: 1) контроль у фірмі належить робітникам; 2) робітники мають право на участь у прийнятті критичних рішень, призначень і відкликання керівників; 3) об'єктом присвоєння виступає не прибуток, а чиста продукція; 4) керівник фірми або обирається з робітників, або запрошується як найманий менеджер. Дайте відповідь на питання:

- а) Як називаються фірми подібного типу?
- б) Чи можна їх вважати підприємницькими фірмами?

Завдання 2

Який технологічний принцип використовується в процесі адаптації до зміни організаційно-технічних умов, пов'язаних з переходом на випуск інноваційної продукції? Чи можлива така адаптація?

Завдання 3

За американською статистикою, лише 5 з 10 нових компаній успішно проходять весь цикл і демонструють реальні результати. Інші 5 зазнають краху. Що лежить в основі успішного здійснення процесу створення нового бізнесу?

Завдання 4

Ще в 1912 році російськими підприємцями (купцями) були вироблені принципи ведення справ у Росії:

- шануй владу;
- будь чесний і правдивий;
- шануй право приватної власності;
- люби і шануй людину;
- будь вірний своєму слову;
- живи відповідно до своїх достатків;
- будь цілеспрямований.

Дайте відповідь на такі питання:

1. Що з наведених вище принципів повною мірою зберегло свою актуальність і в наш час?
2. Які нові принципи бізнесу мають бути, на вашу думку, упроваджені в практику підприємницької діяльності України сьогодні?
3. Які принципи бізнесу ви вважаєте для себе пріоритетними?

Завдання 5

Виберіть з перелічених нижче положень зовнішні (*) і внутрішні (***) мотиви для інноваційних розробок:

1. Насичення ринку існуючими товарами.
2. Прискорення науково-технічного прогресу.
3. Прагнення збільшити зростання продажів.
4. Необхідність пристосувань і структурних змін у галузях промисловості.
5. Прагнення збільшити ринкову частку і кінцеву прибутковість.
6. Прагнення збільшити конкурентоспроможність на ринку.
7. Необхідність згладжування кон'юктурних коливань.
8. Поліпшення конкурентоспроможності на ринку.
9. Зменшення ризику, пов'язаного з обмеженим товарним асортиментом.
10. Зміна переваг споживачів.
11. Вихід на нові для фірми ринки.

Завдання 6

У паспорті нового товару зазначено: «Гарантія на три роки». Що це означає в Японії та в Україні?

Завдання 7

Скільки може бути розумних пояснень наукової ідеї?

Семінарське заняття 6

Тема: Оновлення техніко-технологічної бази підприємства і продукції

1. Охарактеризуйте суть техніко-технологічної бази підприємства
2. Охарактеризуйте фактори, які впливають на вибір типу технології.

3. Визначити вплив інновацій на параметри цільового розвитку організації.
4. Визначити основні показники технічного рівня підприємства
5. В чому особливість техніко-економічного планування?
6. Охарактеризуйте основні форми оновлення техніко-технологічної бази підприємства
7. Охарактеризуйте завдання та складові технологічної підготовки виробництва

Завдання

Провести SWOT – аналіз в оцінці інноваційного потенціалу підприємства (*база виробничої зовнішньоекономічної практики*).

Робота в малих групах, презентація результатів дослідження.

ДИКТАНТ ЗА ТЕРМІНАМИ:

- 1) **Венчурні підприємства** – переважно малі підприємства у прогресивних з технологічного погляду галузях економіки, що спеціалізуються у сферах наукових досліджень, розробок, створення і впровадження інновацій, пов'язаних з підвищеним ризиком.
- 2) **Віоленти** – підприємства, що використовують переваги стандартного масового виробництва, орієнтуючись на інновації, що здешевлюють виготовлення продукції, водночас забезпечуючи рівень її якості, прийнятний для більшості споживачів.
- 3) **Життєвий цикл інновації** – період від зародження ідеї, створення новинки та її практичного використання до моменту зняття з виробництва.
- 4) **Інжиніринг** – надання комплексу послуг виробничого, комерційного і науково-технічного характеру для впровадження новації у виробництво. Основний перелік інжинірингових послуг включає прив'язку інноваційного проекту до конкретних умов, проведення тендерів, нагляд за виготовленням устаткування та будівельно-монтажними роботами, допомогу в підготовці персоналу, введення об'єкта в експлуатацію, консультації після введення об'єкта в дію.
- 5) **Інноватор** – особа, яка ініціює процес упровадження інновації і бере на себе відповідальність за його реалізацію.
- 6) **Інноваційна діяльність** – діяльність, спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок, випуск на ринок нових конкурентоспроможних товарів і послуг.
- 7) **Інноваційна інфраструктура** – сукупність підприємств, організацій, установ, їх об'єднань, асоціацій будь-якої форми власності, що надають послуги із забезпечення інноваційної діяльності (консалтингові, маркетингові, інформаційно-комунікативні, юридичні, освітні або тренінгові тощо)
- 8) **Інноваційна стратегія захисту** – стратегія, спрямована на утримання здобутих конкурентних позицій підприємства на вже існуючих ринках.
- 9) **Інноваційна стратегія наступу** – стратегія, пов'язана з прагненням підприємств досягти технічного та ринкового лідерства шляхом створення та впровадження нових продуктів.
- 10) **Інноваційне підприємство** – підприємство або об'єднання підприємств, що розробляє, виготовляє і реалізує інноваційні продукти або продукцію (послуги), обсяг яких у грошовому вимірі перевищує 70% його загального обсягу продукції.
- 11) **Інноваційний потенціал** – це сукупність наявних ресурсів та потенційних можливостей підприємства необхідних для забезпечення інноваційного розвитку через систему управління інноваціями.
- 12) **Інноваційний процес** – процес перетворення наукового знання в інновацію, яка задовольняє нові суспільні потреби; послідовний ланцюг дій, що охоплює всі стадії створення новинки і її практичного використання.
- 13) **Інноваційний тип розвитку** – спосіб економічного зростання, заснований на постійних і систематичних нововведеннях, спрямованих на суттєве поліпшення

усіх аспектів діяльності господарської системи, періодичному «перегрупуванні» сил, обумовленому логікою НТП, цілями і завданнями розвитку даної системи, можливістю використання певних ресурсних чинників для створення інноваційних товарів і формування конкурентних переваг.

- 14) Інновація (нововведення)** – кінцевий результат інноваційної діяльності, що отримав утілення у вигляді введеного на ринок нового, чи вдосконаленого продукту, нового чи вдосконаленого технологічного процесу, що використовується у практичній діяльності, або нового підходу до соціальних послуг.
- 15) Кластер інновацій** – сукупність базисних нововведень, що визначають технологічний устрій економіки протягом тривалого часу.
- 16) Конкурентоспроможність новації** – переважання техніко-експлуатаційних та економічних параметрів новації порівняно з продуктами-аналогами на даному сегменті ринку.
- 17) Новація** – продукт інтелектуальної діяльності людей, оформлений результат фундаментальних, прикладних чи експериментальних досліджень у будь-якій сфері людської діяльності, спрямований на підвищення ефективності виконання робіт.
- 18) Роялті** – періодичні суми виплат ліцензіару у вигляді встановленого відсотка від обсягів виготовленої продукції на основі переданої технології.
- 19) Складові інноваційної політики підприємства:** 1) маркетингову політику; 2) політику в галузі НДДКР 3) політику структурних змін; 4) технічну політику; 5) інвестиційну політику.
- 20) В межах захисних стратегій виокремлюють:** стратегію скорочення витрат; стратегію «ліквідації зайвого»; стратегію диверсифікації.

МОДУЛЬ 2

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Теми рефератів:

1. Взаємозв'язок розвитку інновацій, науки і техніки
2. Сутність фундаментальних та прикладних досліджень
3. Форми розподілу і кооперації праці в інноваційному виробництві.
4. Значення інновацій для стабілізації макроекономічного розвитку.
5. Збереження і вдосконалення науково-технічного і інноваційного потенціалу країни.
6. Теорія економічного розвитку Й.Шумпетера
7. Теорія конкуренції М.Потера та її вплив на реалії інноваційного розвитку сучасного підприємства
8. Підходи та принципи до аналізу попиту на інноваційний продукт
9. Світові тенденції інвестиційного бізнесу в аспекті розвитку НТП
10. Види й принципів залучення коштів для реалізації інноваційно-інвестиційних проектів.
11. Особливості прямих та портфельних інвестицій в інноваційній сфері.
12. Державна інноваційна політика в інших країнах світу.
13. Сучасна податкова політика стосовно інноваторів, її негативні та позитивні наслідки.
14. Взаємозв'язок державних, приватних і суспільних структур в інноваційній сфері
15. Основні функції державних органів в інноваційній сфері
16. Місце інноваційної політики в системі регуляторів соціально-економічних процесів
17. Державні пріоритети України в сфері науки і техніки
18. Світова практика формування науково-технічної політики.
19. Задачі і принципи планування інновацій
20. Види планування інновацій на підприємстві
21. Порядок розробки інноваційних стратегій
22. Форми стратегічного управління інноваціями
23. Задачі, принципи та методи організації інноваційного процесу у виробництві
24. Лінійна форма управління, її характерні ознаки.
25. Функціональна структура управління: принципи та переваги.
26. Сутність і принципи формування організаційних структур інноваційних підприємств
27. Класифікація організаційних структур наукових підприємств
28. Переваги та недоліки організаційних форм малого та великого бізнесу в інноваційній сфері.
29. Особливі форми організації інноваційного підприємства: компанії спін-офф, бізнес-інкубатори.
30. У пошуках ефективного управління: досвід кращих компаній у науково-технічному розвитку.

31. Принципи юридичного захисту результатів інноваційної діяльності.
32. Авторське право в системі міжнародного та національного права.
33. Національна система патентування України.
34. Система стандартизації та метрології в Україні та у світі.
35. Міжнародна система патентування винаходів та інших результатів інноваційної діяльності.
36. Комерційний захист: сутність, принципи, проблематика.
37. Товарний знак: засіб ідентифікації продукції із виробником чи маркетинговий прийом.
38. Засоби та форми розповсюдження технологій та наукових знань.
39. Механізм та принципи трансферу технологій та наукових знань у світі.
40. Політичні аспекти міжнародного трансферу технологій.

Методичні вказівки до написання рефератів

Важливим елементом самопідготовки студента, а також його підготовки до семінарських занять є написання реферату. Реферат являє собою письмову роботу студента по одному з вибраних тем курсу «Інноваційний розвиток підприємства» і повинен бути результатом самостійної творчої роботи. Тому в рефераті студент повинен відобразити своє знання і розуміння проблеми, що досліджуються.

Метою написання реферату є розширення знань і підвищення загального культурного рівня студентів з курсу «Інноваційний розвиток підприємства».

Задачі реферату: вдосконалення уміння працювати з першоджерелами, матеріалами періодичного друку, статистичними збірниками і т.д.; залучення студентів до самостійного вивчення предмета дослідження; формування логічного мислення, економічної культури студента; розвиток навичок творчого пошуку, аналізу літературних джерел.

У вступі обґрунтовується вибір теми, її актуальність, науково-практична значущість, мета і задачі, які визначає студент. виділяється об'єкт та предмет дослідження, характеризуються методи, які використовувались при написанні роботи, а також описується теоретична база дослідження.

У основній частині необхідно розкрити суть проблеми, що досліджується. на кожне питання плану необхідно дати чітку, логічно струнку відповідь.

У висновках узагальнюються отримані внаслідок проведеного дослідження висновки.

Наприкінці роботи вказується список використаної літератури. всі літературні джерела повинні бути записані в алфавітному порядку відповідно до встановленого порядку. якщо в роботі приводяться статистичні дані, цитати, необхідно вказати в квадратних дужках номер джерела згідно з списком використаної літератури з вказівкою сторінки.

Вимоги, що пред'являються до оформлення рефератів.

Реферат друкують за допомогою комп'ютера на одній стороні аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм). Використовується 1,5 інтервал, шрифт Times New Roman, кегль – 14. Шрифт друку повинен бути чітким, стрічка чорного кольору середньої жирності.

Текст необхідно друкувати, залишаючи поля таких розмірів: ліве – 20 мм,

праве – не менш 10 мм, верхнє – не менш 20 мм, нижнє – не менш 20 мм.

Реферат включає вступ (1-2 стор.), основну частину, в якій висловлюється зміст проблеми (10-15 стор.), що досліджується, висновок (1-2 стор.). Обсяг реферату 15-20 друкарських листів формату А-4.

Нумерація сторінок є крізною і подається арабськими цифрами у правому верхньому куті сторінки.

Першою сторінкою вважається титульний лист, який включається до загальної нумерації сторінок, але на ньому номер сторінки не ставиться.

У рефераті обов'язково повинен бути зміст, що розкриває основні питання обраної теми (як правило, 3-5 питань). У тексті реферату виділяються як основні питання плану, так і окремі розділи.

Робота по написанню реферату вважається завершеною, якщо вона виконана відповідно до плану, правильно оформлена і отримала позитивний відгук наукового керівника.

Теми індивідуальних науково-дослідних завдань:

1. Досвід державної підтримки інноваційної діяльності розвинених країн світу
2. Закордонний досвід державного регулювання інноваційних процесів.
3. Національна інноваційна система США.
4. Інноваційна діяльність в Україні. Стан та перспективи розвитку.
5. Інноваційний потенціал економічного розвитку України.
6. Пріоритети інноваційного розвитку України.
7. Спільні проекти підтримки інноваційної діяльності Євросоюзу.
8. Інноваційна політика країн ЄС.
9. Концепції міждержавної інноваційної політики країн СНД.
10. Дослідницькі асоціації в японському інноваційному процесі.
11. Особливості інноваційного менеджменту в США
12. Сучасний науково - технічний та інноваційний потенціал нових індустріальних країн.
13. Організація венчурного підприємництва в США.
14. Історія розвитку технопарків в колишньому СРСР.
15. Світова практика державного регулювання інноваційної сфери: рівні і форми.
16. Світова практика державних стратегій регулювання інноваційної діяльності.
17. Характеристика механізму державної підтримки інноваційної діяльності в США.
18. Характеристика механізму державної підтримки інноваційної діяльності в Японії.
19. Характеристика механізму державної підтримки інноваційної діяльності країн Євросоюзу.
20. Японський досвід розвитку організаційних форм інноваційної діяльності.

21. Технопарки та технополіси США. Моделі створення технопарків та їх характеристики.
22. Технопарки Європи. Створення єдиного європейського наукового простору. Цілі Рамочних програм ЄС.
23. Функціонування зон високої технології в Великій Британії, в Німеччині, Франції, Туреччині.
24. Інфраструктура технопарків Азії: Китай, Японія, Індія, Південна Корея. Регіональна та функціональна спеціалізація технопарків.
25. Технопарки країн бувшого соціалістичного табору: Польща, Білорусія, Казахстан. Технопарки та наукогради Росії.

ТЕСТИ

I – варіант

1. Вперше ввів термін «інновація»:

- а) К. Маркс;
- б) Х. Кларк;
- в) Й. Шумпетер;
- г) М. Туган-Барановський;

2. Сукупність технологічних ланцюгів, яка виникає внаслідок процесів кооперації та спеціалізації, має стійкий характер і утворює стабільний елемент відтворювальної структури економіки – це:

- а) технологічний пат;
- б) технологічний устрій;
- в) кластер технологій;
- г) технологічна спеціалізація.

3. Продукт інтелектуальної діяльності людей, оформлений результатом фундаментальних, прикладних чи експериментальних досліджень у будь-якій сфері людської діяльності, спрямований на підвищення ефективності виконання робіт – це:

- а) інновація;
- б) новація;
- в) винахід;
- г) нововведення.

4. Теорія циклічних криз була сформована:

- а) Карлом Марксом;
- б) Миколою Кондратьєвим;
- в) М. Туган-Барановським;
- г) Й. Шумпетером.

5. Назвіть основні структурні джерела економічного розвитку, які виділив американський вчений Майкл Портер

- а) розвиток на основі виробничих чинників;
- б) розвиток на основі інвестицій;
- в) розвиток на основі інноваційної діяльності;
- г) усі відповіді вірні;

6. Продукт інтелектуальної діяльності людей, оформлений результатом фундаментальних, прикладних чи експериментальних досліджень у будь-якій сфері людської діяльності, спрямований на підвищення ефективності виконання робіт – це:

- а) інновація;
- б) новація;
- в) винахід;
- г) нововведення.

7. Процес комерціалізації нововведень не включає:

- а) дослідження ринку;
- б) конструювання;

- в) ринкове планування;
- г) дослідно-конструкторські роботи;
- д) ринкове випробування.

8. Інновації, що орієнтуються на виробництво і використання нових (поліпшених) продуктів у сфері виробництва або у сфері споживання – це:

- а) ринкові інновації;
- б) продуктові інновації;
- в) інновації процесу;
- г) технологічні інновації

9. Вкажіть правильну відповідь: «Інноваційне підприємство – це підприємство або об'єднання підприємств, що розробляє, виготовляє і реалізує інноваційні продукти або продукцію (послуги), обсяг яких у грошовому вимірі перевищує _____ його загального обсягу»:

- а) 60%;
- б) 75%;
- в) 80%;
- г) 70%;
- д) 50%.

10. Моніторинг суб'єктів ринку з метою виявлення перспективних напрямів інноваційної діяльності повинен здійснюватися у таких напрямках:

- а) аналіз споживачів;
- б) аналіз умов конкуренції;
- в) аналіз рівня науково-технічного потенціалу підприємства;
- г) вивчення товару-новації;
- д) правильно все вище перераховане;
- е) неправильна відповідь в).

11. Процес поширення нововведення для використання у нових місцях, сферах чи умовах – це:

- а) інваріантність нововведення;
- б) дифузія нововведення;
- в) система франчайзингу;
- г) трансфер інновацій.

12. Потреби ринку можуть вивчатися за допомогою:

- а) аналізу використання продуктів-аналогів;
- б) інформації із системи збуту;
- в) звітів і пропозицій торговельних посередників;
- г) досліджень сегментів ринку, що швидко розвиваються;
- д) інформації про замінники;
- е) інтерв'ю з покупцями;
- є) інформації щодо найважливіших видів сировини;
- ж) інформації постачальників;
- д) правильні всі перераховані джерела;

13. Попит, що відображає неможливість задоволення потреб споживачів за рахунок наявних на ринку товарів і послуг – це:

- а) негативний попит;

- б) прихований попит;
- в) потенційний попит;
- г) нерегулярний попит.

14. До зовнішніх чинників, що впливають на розмір та характер попиту, не належить:

- а) реклама продукція;
- б) загальний стан економіки;
- в) правова база інноваційної діяльності;
- г) розвиток науково-технічного прогресу;
- д) доходи споживачів.

15. Формування інноваційної політики має здійснюватися на основі таких принципів:

- а) орієнтація на вирішення поточних проблем інноваційної діяльності, цілеспрямованість, орієнтація на потреби ринку, планомірність;
- б) переважання стратегічної спрямованості, орієнтація на потреби ринку, цілеспрямованість, комплексність, планомірність, Інформаційна забезпеченість;
- в) орієнтацій на потреби ринку, цілеспрямованість, науковий підхід до обґрунтування інноваційних рішень, комплексність, планомірність.

16. Форма стратегічного управління, яка визначає цілі і умови здійснення інноваційної діяльності підприємства, спрямованої на забезпечення його конкурентоспроможності і оптимальне використання наявного виробничого потенціалу – це:

- а) інноваційна стратегія;
- б) стратегічне планування;
- в) інноваційна політика;
- г) конкурентна стратегія;
- д) виробнича стратегія.

17. Тип інноваційної політики, спрямований на піонерне впровадження радикальних інновацій, створених фірмою – це:

- а) революційний тип;
- б) опортуністичний тип;
- в) наступально-ризиковий тип;
- г) наступальний тип.

18. Головними завданнями інноваційної політики наступально-ризикового типу є:

- а) моніторинг споживчого ринку з метою своєчасного виявлення змін ринкової кон'юнктури;
- б) формування високопрофесійних науково-дослідницьких колективів, здатних створювати новий продукт у різних сферах діяльності;
- в) стимулювання ініціативності працівників підприємства у продукуванні нових ідей;
- г) відбір перспективних ідей і концентрація зусиль на доведенні їх до стадії комерціалізації.
- д) правильні відповіді а); в);
- е) усі відповіді правильні.

19. Завдяки якій складовій інноваційної політики менеджмент підприємства має змогу вивчити структуру товарного ринку і прийняти рішення щодо форм і методів розвитку конкурентного середовища на ньому:

- а) технічній політиці;
- б) маркетинговій політиці;
- в) політиці у галузі науково-дослідницьких і проектно-конструкторських робіт;
- г) політиці структурних змін;
- д) інвестиційній політиці.

20. У механізм управління інноваціями підприємства закладено управління на наступних складових компонентах проведення інноваційної діяльності:

- а) генерування ідей, адаптивності інновацій на ринку, виробництво, пробний маркетинг, широкомасштабне виробництво та розповсюдження;
- б) розробки ідей, адаптивності інновацій та їх випробовування, організації їх виробництва та комплексом маркетингу;
- в) генерування та розробки ідей, адаптивності інновацій, дослідження ринку, досвідне виробництво, широкомасштабне виробництво.

21. Інноваційний потенціал – це

- а) розроблення ефективних організаційних форм управління реалізацією інноваційних проектів;
- б) управління ресурсним забезпеченням інноваційних програм та проектів;
- в) наявних ресурсів та потенційних можливостей підприємства необхідних для забезпечення інноваційного розвитку;
- г) усі відповіді правильні;
- д) усі відповіді неправильні

22. Стратегія, заснована на придбанні ліцензій чи інших об'єктів інтелектуальної власності у фірм, що їх створили – це стратегія:

- а) традиційна;
- б) захисна;
- в) імітаційна;
- г) стратегія «ринкової ніші»;
- д) наступальна;
- е) стратегія «за нагодою».

23. Ресурсний блок інноваційного потенціалу складається з таких складових:

- а) матеріальні, фінансові, інвестиційні, інформаційні, кадрові;
- б) матеріально-технічні, нематеріальні, кадрові, фінансові, інформаційні;
- в) матеріально-технічні, інвестиційні, нематеріальні, інтелектуальні, кадрові;
- г) матеріальні, нематеріальні, інформаційні, кадрові, грошові;
- д) матеріальні, кадрові, інвестиційні, інформаційні, інтелектуальні;
- е) усі відповіді правильні.

24. Блок інноваційного потенціалу завданням якого є розробка та апробація зразків, виробництво продукції, збут та подальший сервіс – це:

- а) функціональний;

- б) управлінський;
- в) організаційний;
- г) ресурсний.

25. «Технологічний розрив» характеризує:

- а) розбіжності у потенціалах нової та старої технологій;
- б) розбіжності у ефективності нової та старої технологій;
- в) обсяг коштів, необхідних для вкладання у нову технологію з метою досягнення нею результативності, яку має на сьогодні стара технологія;
- г) усі відповіді правильні.;
- д) правильні відповіді а) і б).

26. Комплекс робіт з технічної підготовки не включає:

- а) відпрацьовування конструкції виробу на технологічність;
- б) розроблення технологічних процесів;
- в) конструювання і виготовлення спеціального технологічного устаткування й оснащення;
- г) відпрацьовування і впровадження технологічних процесів;
- д) запуск продукції у виробництво.

27. Економічно ефективніший варіант технології виготовлення виробів визначається:

- а) порівнянням технологічної собівартості;
- б) порівнянням величини умовно-постійних витрат на виготовлення продукції;
- в) порівнянням величини витрат на заробітну плату з розрахунку на одиницю продукції;
- г) усі відповіді правильні.

28. Обсягово-календарне планування стосовно оновлення техніко-технологічної бази підприємства і продукції полягає у:

- а) плануванні обсягів робіт;
- б) завантаженні підрозділів і виконавців;
- в) побудові календарних графіків проведення робіт з окремих програм і з усієї сукупності запланованих;
- г) складанні графіків завантаження устаткування і виконавців; розподілі робіт з окремих календарних періодів;
- д) усі відповіді правильні;
- е) правильні відповіді а) і в).

29. До інноваційної інфраструктури не включають організації, що надають послуги:

- а) консалтингові;
- б) аудиторські;
- в) маркетингові;
- г) інформаційно-комунікативні;
- г) освітні;
- д) включають усі перераховані.

30. Фірми, що спеціалізуються на створенні нових чи радикально змінених старих сегментів ринку — це:

- а) експлеренти;
- б) комутанти;
- в) пацієнти;
- г) віоленти.

31. Фірми, що створюють Інновації для потреб вузького сегмента ринку – це:

- а) експлеренти;
- б) комутанти;
- в) пацієнти;
- г) віоленти.

32. Організаційна структура, метою якої є створення сприятливих умов для стартового розвитку малих підприємств через надання їм певного комплексу послуг і ресурсів — це:

- а) технопарк;
- б) бізнес-центр;
- в) бізнес-інкубатор;
- г) технополіс.

33. Міжфірмова науково-технічна кооперація у інноваційних процесах не здійснюється шляхом створення:

- а) галузевих інститутів;
- б) консорціумів;
- в) стратегічних альянсів;
- г) спільних підприємств;
- д) синдикатів.

34. Коефіцієнт вибуття основних фондів – це:

- а) відношення вартості основних фондів, виведених за даний період до вартості основних фондів на кінець періоду
- б) відношення вартості виведених основних фондів до вартості усіх основних фондів на початок періоду;
- в) відношення вартості основних фондів, що вибули, до вартості всіх основних виробничих фондів на початок року.
- г) відношення вартості основних засобів, що вибули за даний період до вартості основних засобів, введених за даний період.

35. Фондовіддача – це відношення:

- а) середньої вартості виробничих засобів до обсягу випуску продукції;
- б) обсягу випуску продукції до середньорічної вартості основних виробничих фондів;
- в) вартості ліквідованих основних засобів до вартості основних засобів на початок періоду;
- г) обсягу випуску продукції до повної вартості основних виробничих фондів;

36. Фондомісткість – це відношення:

- а) середньорічної вартості основних фондів до обсягу випуску продукції;
- б) обсягу випуску продукції до середньорічної вартості основних виробничих фондів;

в) вартості ліквідованих основних засобів до вартості основних засобів на початок періоду;

г) обсягу випуску продукції до повної вартості основних виробничих фондів.

37. Інноваційна культура це:

а) складова частина інноваційного потенціалу, яка характеризує рівень освітньої, загальнокультурної та соціально-психологічної підготовки особистості й суспільства в цілому до сприйняття і творчого втілення в життя ідеї розвитку економіки країни на інноваційних засадах;

б) ціннісна орієнтація людини на нововведення, закріплена в мотивах, знаннях, уміннях і навичках, а також зразках і нормах поведінки, вона відіграє роль соціокультурного механізму регуляції інноваційної поведінки людини

в) відбір новостворених чи запозичених інноваційних моделей поведінки, що відповідають потребам суспільства на певному етапі його розвитку;

г) передача з минулого і сьогодення в майбутнє стійких типів інноваційної поведінки, які пройшли тривалу апробацію і ввійшли в систему цінностей суспільства;

д) вірні відповіді а) та б);

е) вірні відповіді а) та в);

ж) всі відповіді вірні.

38. Венчурні підприємства працюють:

а) на етапах інноваційного циклу;

б) на I-му етапі життєвого циклу інновацій;

в) на II-му етапі життєвого циклу інновацій;

г) на III-му етапі життєвого циклу інновацій;

39. У процесі технологічної підготовки виробництва розробляють:

а) креслення, документація дослідного зразка і серійного виробництва;

б) технічне завдання, технічний проект, робочий проект;

в) ескізний проект, проміжний техніко-економічний аналіз, креслення;

г) немає вірної відповіді.

40. Основні організаційні форми ризикового інноваційного бізнесу:

а) венчурні підприємства, підприємства-експерименти, підприємства-патієнти;

б) підприємства-патієнти, підприємства-віоленти, підприємства-комутанти;

в) міні-монополісти, сателіти, традиціоналісти;

г) всі відповіді вірні.

41. Автором теорії «інноваційної економіки» є:

а) П. Друкер;

б) Х. Кларк;

в) Й. Шумпетер;

г) М. Туган-Барановський.

42. Термін «технологічний пат» характеризує:

а) кризу, вихід з якої неможливий у рамках існуючої техніки;

б) затяжну кризу в економіці, зумовлену відсутністю капіталу для інвестування у нові технології;

в) ситуацію, коли спонтанно у різних країнах світу з'являються пучки нових технологій.

43. Теорія довгих хвиль була сформована:

- а) Карлом Марксом;
- б) Миколою Кондратьєвим;
- в) М. Туган-Барановським;
- г) Й. Шумпетером;
- д) Х. Кларком.

44. Система поглядів на якість явище, яка ґрунтується на певному ключовому елементі – це:

- а) парафраз;
- б) гіпотеза;
- в) метаморфоза.

45. Життєвий цикл інновації – це:

- а) період від створення новинки до моменту її введення у експлуатацію;
- б) період від зародження ідеї, створення новинки та її практичного використання до моменту її зняття з виробництва;
- в) період від створення новинки до моменту її запуску у масове виробництво.

46. Фізичні чи юридичні особи, які здійснюють інноваційну діяльність і (або) залучають майнові та інтелектуальні цінності, вкладають власні чи позичені кошти в реалізацію інноваційних проектів – це:

- а) суб'єкти інноваційної діяльності;
- б) об'єкти інноваційної діяльності;
- в) інвестори;
- г) ініціатори нововведень.

47. Інновації, що забезпечують виживання підприємства, оскільки здійснюються у відповідь на дії конкурентів – це:

- а) псевдоінновації;
- б) поліпшувальні інновації;
- в) реактивні інновації;
- г) організаційні інновації.

48. Сфера інноваційної діяльності включає:

- а) ринок інновацій;
- б) ринок новацій;
- в) ринок інвестицій;
- г) інноваційну інфраструктуру;
- д) усі відповіді правильні.

49. Характеристики підприємства, його продукції чи послуг, дають йому певні переваги над прямими конкурентами – це:

- а) конкурентна сила підприємства;
- б) конкурентні переваги підприємства;
- в) конкурентні важелі підприємства;
- г) конкурентні позиції підприємства.

50. Обсяг продукції, який споживач хоче та спроможний придбати за деякою із можливих цін протягом певного часу на конкретному ринку – це:

- а) попит на продукцію;
- б) точка ринкової рівноваги;

- в) критичний обсяг продукції;
- г) усі відповіді правильні.

51. Планування створення нового товару передбачає здійснення інноваційної діяльності за такими етапами:

- а) генерування ідей, розроблення концепції товару, розроблення та створення дослідного зразка, пробне виробництво;
- б) пошук ідей і їх оцінювання, розроблення конструкції товару, виготовлення дослідного зразка, промислове виробництво товару;
- в) генерування ідей, оцінювання та відбір перспективних ідей, розроблення концепції товару, розроблення та створення дослідного зразка, пробний маркетинг.

52. Потенційний попит на продукцію формується на стадії:

- а) утвердження нової продукції на ринку;
- б) зрілості продукції;
- в) виходу нової продукції на ринок;
- г) задуму і розроблення нової продукції.

53. До внутрішніх чинників, що впливають на розмір та характер попиту, не належить:

- а) кількість майбутніх споживачів продукції;
- б) ціна продукції;
- в) швидкість впровадження нової продукції;
- г) наявність гарантійного обслуговування;
- д) якість продукції;
- е) реклама продукції

54. Закон попиту на інновації характеризує:

- а) залежність між витратами на виготовлення продукції і попитом на неї;
- б) залежність між обсягом реалізації та ціною на продукцію;
- в) залежність між ціною та попитом на продукцію;
- г) залежність між витратами на виготовлення продукції і ціною на неї.

55. До складових інноваційної політики не належать:

- а) маркетингова політика;
- б) політика у галузі науково-дослідницьких і проектно-конструкторських робіт;
- в) політика структурних змін;
- г) виробнича політика;
- д) інвестиційна політика.

56. Здатність до стабільної виробничої діяльності в межах обраної стратегії в умовах складного і мінливого зовнішнього середовища – це:

- а) виробничо-технічний потенціал підприємства;
- б) інноваційний потенціал підприємства;
- в) конкурентний потенціал підприємства;
- г) технічний потенціал підприємства.

57. Захисна стратегія спирається на інноваційну політику _____ типу:

- а) ризикового;
- б) еволюційного;

- в) витратного;
- г) залежного.

58. До головних завдань інноваційної політики наступального типу не належить:

- а) моніторинг споживчого ринку з метою своєчасного виявлення нових запитів споживачів та нових ринкових сегментів;
- б) внесення змін у внутрішнє середовище фірми, необхідних для швидкого впровадження новацій;
- г) підтримка діяльності власних спеціалізованих науково-дослідницьких підрозділів;
- д) стимулювання ініціативності працівників фірми у продукуванні нових ідей, організація внутрішньофірмового підприємництва;
- е) забезпечення умов для підвищення конкурентоспроможності продукції, що випускається фірмою, з метою утримання зайнятої частки ринку

59. Норми, правила організаційної поведінки, що встановлюють взаємозв'язок між розвитком підприємства і напрямками його інноваційної діяльності – це:

- а) елементи інноваційної політики;
- б) принципи формування інноваційної політики;
- в) принципи здійснення інноваційної політики;
- г) все перелічене вище.

60. Стратегія, що пов'язана з прагненням фірми досягти лідерства на ринку шляхом створення та впровадження нових продуктів – це стратегія:

- а) традиційна;
- б) ризикова;
- в) наступальна;
- г) стратегія «за нагодою».

61. Блок інноваційного потенціалу сутність якого полягає в координації дій окремих елементів системи, а метою є досягнення взаємовідповідності функціонування її частин – це:

- а) функціональний;
- б) управлінський;
- в) організаційний;
- г) ресурсний.

62. До управлінського блоку інноваційного потенціалу включено такі складові:

- а) управління інтелектуальним капіталом, управління персоналом, управління інформацією;
- б) управління маркетингом, управління знаннями працівниками, управління інтелектуальним капіталом;
- в) управління персоналом, управління знаннями працівниками, управління інтелектуальним капіталом;
- г) управління інтелектуальним капіталом, управління інформацією, управління персоналом.

63. Технологія, за якої протягом життєвого циклу попиту на продукт для його виготовлення використовуються нові базові технології – це:

- а) плідотворна технологія;
- б) мінлива технологія;
- в) стабільна технологія;
- г) квазістабільна технологія.

64. До форм розвитку техніко-технологічної бази підприємства не належать:

- а) модернізація устаткування;
- б) технічне доозброєння підприємства;
- в) нове будівництво;
- г) реконструкція .

65. Витрати на капремонт будуть економічно виправданими, коли коефіцієнт ефективності витрат на його проведення є величиною:

- а) додатною;
- б) від'ємною;
- в) рівною нулю.

66. Стратегія, спрямована на те, щоб утримати конкурентні позиції фірми на вже існуючих ринках – це стратегія:

- а) традиційна;
- б) захисна;
- в) імітаційна;
- г) стратегія «ринкової ніші».

67. Технологічний контроль креслень з метою забезпечення відповідності даної конструкції вимогам економічності її виготовлення – це процес:

- а) оцінювання ефективності виготовлення продукції;
- б) розроблення технології виготовлення виробів;
- в) відпрацювання конструкції виробу на технологічність;
- г) усі відповіді правильні.

68. Для економічного обґрунтування черговості заміни обладнання використовують:

- а) коефіцієнт оновлення обладнання;
- б) коефіцієнт ефективності витрат на проведення капітального ремонту обладнання;
- в) коефіцієнт ефективності використання робочого часу обладнання;
- г) термін експлуатації обладнання.

69. Сигналом до здійснення технологічних змін є:

- а) зменшення обсягу продажу продукції підприємства;
- б) погіршення фінансових показників підприємства;
- в) погіршення показників ефективності виробництва;
- г) усі відповіді правильні.
- д) правильні відповіді б) і в).

70. Дрібні фірми, що використовують інновації на стадії їх старіння — це:

- а) експлеренти;
- б) комутанти;

- в) пацієнти;
- г) віоленти.

71. Фірми, що орієнтуються на інновації, які здешевлюють виготовлення продукції, водночас забезпечуючи їй рівень якості, прийнятний для основної маси споживачів — це:

- а) експлеренти;
- б) комутанти;
- в) пацієнти;
- г) віоленти.

72. Малі підприємства у технологічно прогресивних галузях економіки, що спеціалізуються у сферах наукових досліджень, розробок, створення і впровадження інновацій, організація яких пов'язана з підвищеним ризиком — це:

- а) венчурні фірми;
- б) комп'ютерні фірми;
- в) проектно-цільові фірми;
- г) мережеві фірми.

73. Винахід, який може бути визнаний патентоспроможним, повинен відповідати таким вимогам:

- а) бути новим;
- б) мати винахідницький рівень;
- в) бути придатним для промислового використання;
- г) правильні всі вимоги;
- д) неправильна відповідь б).

74. Кластер інновацій — це:

- а) сукупність базисних нововведень, що визначають технологічний устрій економіки протягом тривалого часу;
- б) вторинні нововведення, що стрімко поширюються у галузі;
- в) поліпшувальні нововведення, які здійснюють вслід за базисною інновацією

75. Коефіцієнт оновлення основних фондів визначається як відношення:

- а) вартості введених основних фондів до вартості усіх основних фондів на початок періоду;
- б) вартості ліквідованих основних засобів до вартості нових основних засобів;
- в) обсягу основних фондів до обсягу нових основних фондів;
- г) вартості основних фондів, введених за даний період до вартості основних фондів на кінець періоду.

76. Фондоозбросність - це відношення:

- а) середньорічної вартості основних фондів до обсягу випуску продукції;
- б) середньорічної вартості основних виробничих засобів до середньоспискової чисельності працюючого виробничого персоналу;
- в) обсягу випуску продукції до повної вартості основних виробничих фондів;
- г) встановленої потужності всіх джерел енергії на число робітників у зміні, у якій зайнята найбільша їхня кількість, або на загальну їхню чисельність.

77. Для обґрунтування своєї теорії М. Д. Кондратьєв здійснив аналіз статистичних даних таких країн:

- а) Великобританії, Японії, США;
- б) Великобританії, Франції, США, Німеччини;
- в) Японії, США, Канади.
- г) Великобританії, Франції, США, Німеччини, Японії

78. Яка організаційна структура управління сприяє інноваційній діяльності на підприємстві:

- а) лінійно-функціональна;
- б) матрична;
- в) дивізійна;
- г) лінійна.

79. Формування в разі виконання кількох проектів, які передбачають впровадження різних за технологіями виготовлення і галузями застосування товарів – це:

- а) проектна структура управління;
- б) матрична структура управління;
- в) дивізійна структура управління;
- г) продуктова структура управління.

80. Підприємства-експерти працюють:

- а) на етапі виведення нового товару на ринок;
- б) на етапі зростання обсягів збуту;
- в) на етапі зрілості товару;
- г) на етапі виведення товару з ринку.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Становлення та розвиток теорії інновацій.
2. Місце та роль інновацій у системі господарювання.
3. Сучасні світові тенденції розвитку інновацій.
4. Сутність сфери інноваційної діяльності.
5. Основні етапи та стадії інноваційного процесу.
6. Причини що обумовлюють перехід господарських систем до інноваційного типу розвитку
7. Життєвий цикл інновацій.
8. Специфіка інноваційної діяльності в країнах-лідерах.
9. Сутність попиту на інновації: методи його визначення.
10. Поняття та типи конкурентних переваг.
11. Умови, за яких інновація стає товаром. Формування попиту на інновації.
12. Види попиту на інновації.
13. Особливості дослідження ринкового попиту.
14. Етапи процесу створення нового продукту.
15. Сутність інноваційної політики підприємства.
16. Принципи та основні елементи формування інноваційної політики
17. Особливості розробки інноваційної стратегії розвитку підприємства.
18. Рівні стратегічного планування інноваційної діяльності на підприємстві.
19. Рівні стратегічного управління інноваційним процесом на підприємстві.
20. Процес створення та впровадження інновацій на підприємстві.
21. Способи та методи активізації інноваційної діяльності на підприємстві.
22. Сутність системи управління інноваційною діяльністю підприємства.
23. Функціональні елементи механізму управління інноваціями на підприємстві.
24. Основні критерії вибору організаційних структур управління інноваційною діяльністю
25. Види інноваційних стратегій підприємства та їх співвідношення.
26. Інноваційний потенціал підприємства як основа інноваційної діяльності.
27. Структура потенціалу інноваційного розвитку підприємства
28. Основні умови переходу підприємства на інноваційний шлях розвитку.
29. Оцінювання інноваційного потенціалу підприємства.
30. Організаційні структури управління інноваційним процесом.
31. Типи підприємств інноваційного бізнесу.
32. Організаційні форми ризикового інноваційного бізнесу: венчурні підприємства, експлоренти, пацієнти, віоленти, комутанти.
33. Суть управлінських форм та важелів управління при прийнятті рішень у команді інноваційного проекту.
34. Новітні організаційні форми інноваційного бізнесу.
35. Основні стилі управління менеджера інноваційного проекту.
36. Принцип Парето при управлінні завданнями.
37. Способи управління конфліктами: міжособистісні, структурні.
38. Суть техніко-технологічної бази підприємства.
39. Фактори, які впливають на вибір типу технології.
40. Вплив інновацій на параметри цільового розвитку організації.

41. Основні показники технічного рівня підприємства.
42. Особливість техніко-економічного планування.
43. Основні форми оновлення техніко-технологічної бази підприємства.
44. Завдання та складові технологічної підготовки виробництва.
45. Особливості інноваційного розвитку в Україні.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Законодавчі акти:

1. ЗУ «Про Національну раду з інноваційного розвитку України» 18 липня 2006р. №691
2. ЗУ «Про інноваційну діяльність» від 04.07.2002р.
3. ЗУ «Про особливості в оподаткуванні інноваційної діяльності» від 26.12.2002р.
4. ЗУ «Про наукову і науково-технічну експертизу» від 21.09.1999р
5. ЗУ «Про науково-технічну інформацію» від 25.06.1993р.
6. ЗУ «Про основи державної політики у сфері науки та науково-технічної діяльності» від 01.12.1995р.
7. ЗУ «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» від 15.12.1993р. 07.1999р.
8. ЗУ «Про фондову біржу та цінні папери».

Періодичні видання України з проблем інноваційного розвитку:

1. <http://www.banker.com.ua> – Банківські новини
2. <http://www.business.ua> – журнал «Бизнес»
3. <http://www.expert.ua> – журнал «Експерт-Україна»
4. <http://www.dsnews.com.ua> – газета «Деловая Столиця»
5. <http://www.kommersant.ua> – газета «Коммерсант-Україна»
6. <http://www.companion.ua> – журнал «Компаньон»
7. <http://www.kontrakty.com.ua> – газета «Контракты»
8. <http://www.investgazeta.net> - «Українська інвестиційна газета»
9. <http://www.korrespondent.net> – Українська мережа новин «Korrespondent.net»

Основна література:

1. Бондар І.С. Формування інноваційної політики в сфері інноваційної діяльності: навч. посіб. / І.С. Бондар, В.Г. Горник, Ю.І. Горбань. – Київ: Видавництво Ліра – К., 2017. -280 с.
2. Єпіфанова І. Ю. Інноваційна діяльність як чинник конкурентоспроможності підприємств // Джеджула В. В., Єпіфанова І. Ю., Цвик О. Г. // Інвестиції: практика та досвід. – 2017. – №4. –С. 5 – 8.
3. Інноваційна економіка: теоретичні та практичні аспекти: монографія Вип. 2/ за ред. д.е.н., доц. Ковтуненко К.В., д.е.н., доц. Є.І. Масленнікова. – Херсон: Грінь Д.С., 2017. – 906 с.
4. Інноваційний розвиток підприємства: навч.посіб./ [А.М. Пугач, Н.І. Демчук, О.В. Довгаль, Л.С. Крючко, Н.В. Тягло]. – ФОП Швець В.М., 2018. – 348с.
5. Інноваційний розвиток підприємства: [підруч. для студ. вищ. навч. закл.] / Л. І. Федулова, Е. М. Забарна, С. В. Філіппова. – Одеса, ОНПУ: Бондаренко М. О., 2016. – 700 с.
6. Інвестиційно-інноваційна діяльність: теорія, практика, досвід: монографія/ М.П. Денисенко, Л.І. Михайлова, І.М. Грищенко та ін.; за ред. М.П. Денисенка, Л.І. Михайлової. – Суми: Університетська книга, 2017. – 1050 с.

7. Інноваційний менеджмент: навч. посібник / [Л.І. Михайлова, О.І. Гуторов, С.Г. Турчіна, І.О. Шарко]. – Вид. 2-ге, доп. – Київ: Центр учбової літератури, 2015. – 234 с.
8. Касьяненко В.О. Інноваційний потенціал економіки України: теорія та практика формування, оцінювання і використання: монографія/ В.О. Касьяненко. – Суми: Сумський державний університет, 2017. – 602 с.
9. Карінцева О. І. Теоретичні аспекти визначення сутності інноваційного потенціалу / О.І. Карінцева, П.С. Матвеев. // Механізм регулювання економіки. - 2015. - № 2. – С. 23-30
10. Конкурентоспроможність національної інноваційної системи України в контексті забезпечення міжрегіонального співробітництва // Вісник МДУ. Серія: Економіка. – 2017. – Випуск 14. – С.53-63
11. Михайлишин Л.І. Транснаціоналізація світової економіки: інноваційний аспект: монографія/ Л.І. Михайлишин. – Вінниця: ДонНУ, 2016. – 314 с.
12. Немченко А.Б. Бізнес-інкубатори в сфері сучасної державної підтримки розвитку регіональної інноваційної інфраструктури / А.Б.Немченко, Т.Б.Немченко // Наукові праці КНТУ. Економічні науки. – 2010. – №17. – С. 36–42.
13. Особливості інноваційно-інвестиційного розвитку ЄС в контексті міжрегіонального співробітництва // Вісник МДУ. Серія: Економіка. – 2015. – Випуск 10. – С. 78-87.
14. Планування діяльності підприємства: навч. посіб./ [А.Ф. Бурик, О.М. Світовий, О.Г. Мачушенко, А.В. Роєнко, І.С. Кравець]. – К.: «Центр учбової літератури», 2016. – 260 с.
15. Савенко Р.Г. Інформаційні системи та технології в економіці: навчальний посібник/ Р.Г. Савенко, М.В. Лисенко. – Полтава: ПолтНТУ, 2013. – 299 с.
16. Тебенко В.М. Економіка та організація інноваційної діяльності: Навч. посібн. – 1 вид., - Вид-во: Видавничо-поліграфічний центр «Люкс». 2014. – 302 с.
17. Управління інноваційною діяльністю. Основи інноваційного менеджменту: магістерський курс: підручник/ за заг. ред. С.М. Ілляшенка. – Університетська книга, 2014. – 856 с.
18. Чайковська М. П. Інноваційний менеджмент: Навчальний посібник / М.П. Чайковська – Одеса: Одеський національний університет імені І.І. Мечникова, 2015. – 382 с.
19. Череп А.В. Інноваційний менеджмент: Підручник/ А.В.Череп, Т.В. Пуліна, О.Г. Череп– К.: Кондор, 2016.- 452 с.
20. Чулаєвська М.Є. Інноваційна діяльність в Україні як фактор забезпечення економічного розвитку та стабільності [Навчальний посібник] / М.Є.Чулаєвська, К.К.Баранцева. – Київ, 2016. – 38с.
21. Чухрай Н.І. Стратегічне управління інноваційним розвитком підприємства: підручник / Н. І. Чухрай, О. П. Просович.; Нац. ун-т «Львів. Політехніка». – Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2015. – 497 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс] / – Режим доступу: [http:// www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua)
2. Офіційний сайт Державного агентства з інвестицій та розвитку [Електронний ресурс] / – Режим доступу: www.in.gov.ua
3. Офіційний сайт Державної інноваційної фінансово-кредитної установи [Електронний ресурс] / – Режим доступу: www.difku.gov.ua
4. Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс] / – Режим доступу: [http:// www.ukrstat.gov.ua](http://www.ukrstat.gov.ua)
5. Офіційний сайт Державної податкової служби України [Електронний ресурс] / – Режим доступу: [http:// www.sts.gov.ua](http://www.sts.gov.ua)
6. Офіційний сайт Донецького обласного управління статистики [Електронний ресурс] / – Режим доступу: <http://www.donetskstat.gov.ua/>
7. Офіційний сайт Донецької обласної державної адміністрації [Електронний ресурс] / – Режим доступу: <http://donoda.gov.ua/> -
8. Офіційний сайт Кабінету міністрів України [Електронний ресурс] / – Режим доступу: <http://www.min.gov.ua>
9. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України [Електронний ресурс] / – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua>
10. Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс] / – Режим доступу: [http:// www.minfin.gov.ua](http://www.minfin.gov.ua)
11. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського [Електронний ресурс] / – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/>
12. Офіційний сайт Національного центру впровадження галузевих інноваційних програм [Електронний ресурс] / – Режим доступу: www.innovations.gov.ua
13. Офіційний сайт Нормативні Акти України [Електронний ресурс] / – Режим доступу: <http://www.nau.kiev.ua>
14. Офіційний WWW–Регістр бізнес-сайтів України і зарубіжжя [Електронний ресурс] / – Режим доступу: <http://www.biz-registr.com.ua/?0^12>
15. Офіційний сайт World Intellectual Property Organization [Електронний ресурс] / – Режим доступу: http://www.wipo.int/econ_stat/ru/economics/gii/
16. Офіційний сайт Global Innovation Index 2018 [Електронний ресурс] / – Режим доступу: <http://www.globalinnovationindex.org/>

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин

**Індивідуальне науково-дослідне завдання
з дисципліни: «Інноваційний розвиток підприємства»
на тему: «_____»**

студента ОС «Магістр»
спеціальності 051 «Економіка»

(ПІБ студента)

Науковий керівник:

(науковий ступінь, посада, ПІБ викладача)